

Öğretmenlik mesleki gelişimini destekleme yolunda “Ted Gibi Konuş” kitabı

"Talk Like Ted" book in the path of supporting teacher professional development

Şefika Sümeyye ÇAM¹

¹ Muş Alparslan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Muş, Türkiye

Özet: Bu araştırmada öğretmen adaylarının mesleki gelişimini desteklemek amacıyla “TED Gibi Konuş” kitabı üzerine deneyimleri incelenmiş ve kavram haritalarıyla kitabın analizi yapılmıştır. Çalışmada paralel karma yöntem araştırması kullanılmıştır. Çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir durum örneklemesiyle eğitim fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören 84 tane 2. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veriler araştırmacı tarafından hazırlanan hem nicel hem nitel verilerin bir arada olduğu bir değerlendirme formu ile toplanmıştır. Ayrıca kitabın içeriği ve temel ilkelerine dair çözümlemeler için katılımcıların zihin haritaları oluşturmaları sağlanmıştır. Çalışmada, nitel ve nicel veriler aynı anda toplanmış, ancak ayrı ayrı analiz edilmiş ve her iki veri setinin analiz sonuçları birleştirilerek yorumlanmıştır. Nicel verilerin çözümlemesi amacıyla SPSS 18,0 paket programı aracılığıyla yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Nitel veriler ise MAXQDA programında içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda; TED Gibi Konuş kitabı çözümlenerek kitabın ana hatlarıyla ilgili temel bir yapıya ulaşılmıştır. Ayrıca kitapla ilgili öğretmen adaylarının olumlu görüşler geliştirmiş, kitabın öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmede farkındalık yarattığı özellikle de etkili sunum, iletişim ve anlatım becerilerini geliştirmede olumlu yönde farkındalık geliştirdiği belirlenmiştir. Sonuçlar doğrultusunda öğretmen yetiştirme programlarına kitabın entegrasyonu ile ilgili öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Anlatım becerisi; iletişim becerisi; öğrenci merkezli öğretim; mesleki gelişim; öğretmen yetiştirme

Abstract

In this study, in order to support the professional development of pre-service teachers, their experiences on the book "Talk Like TED" were examined and the book was analyzed with concept maps. Parallel mixed method research was used in the study. The study group consisted of 84 second-year students from different departments of the faculty of education by convenience sampling. The data were collected with a questionnaire form prepared by there searcher that combines both quantitative and qualitative data. In addition, the participants were asked to create mind maps to analyze the content and basic principles of the book. In the study, qualitative and quantitative data were collected at the same time, but analyzed separately, and the results of the analysis of both data sets were combined and interpreted. In order to analyze the quantitative data percentage, and frequency were made through the SPSS 18.0 package program. Qualitative data were analyzed by contentan alysis in MAXQDA program. As a result of there search, it was determined that Talk Like TED book were analyzed and a basic structure about the main topics of the book was reached, pre-service teachers developed positive opinions about the book, the book created awareness in developing professional teaching skills, especially in developing effective presentation, communication and expression skills. In line with these results, suggestions for the integration of the book in to teacher training programs were presented.

Keywords: Expression skills; communication skills; student-centered teaching; professional development; teacher training

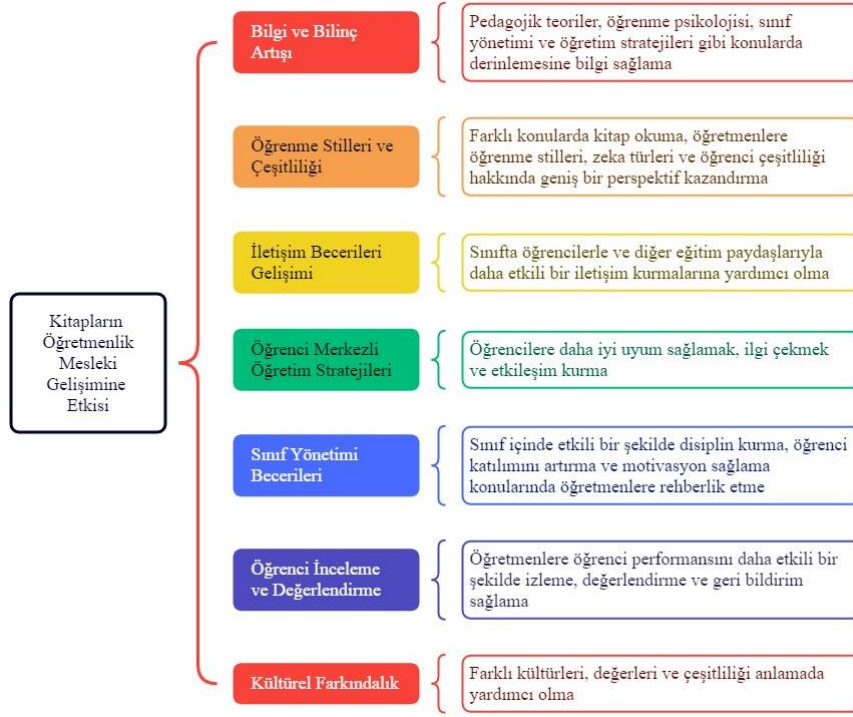
1. Giriş

Mesleki gelişim, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını, becerilerini ve bilgilerini geliştirerek gelecekteki öğretmenlik davranışlarını şekillendirir (Guskey, 2002). Böylece öğretmen adayları eğitimdeki yeniliklere ve değişen ihtiyaçlara ayak uydurabilecek imkanlara sahip olur (Popova ve diğ., 2022). Öğretmenlerin mesleki gelişimi için temel adım eğitim fakültelerinde atılmakta ve çeşitli teorik dersler verilerek bu süreç gerçekleştirilmektedir (Guskey, 2002). Ancak eğitimle ilgili kavramların sadece ders kitaplarıyla ya da öğretim elemanları tarafından verilen sözlü

bilgilerle açıklanması, öğretmen adaylarının bu kavramları gerçekten hissetmesi ve içselleştirmesi için yeterli olmayabilir (Birkök, 2008). Günümüzde öğretmenlik mesleği, dinamik ve devamlı değişen bir eğitim ortamında verimli bir şekilde faaliyet göstermeyi gerektirmektedir (Popova ve diğ., 2022). Bu süreçte bir öğretmen adayının hem kişisel hem de mesleki gelişimini sağlayacak pek çok farklı bileşenden destek alması son derece önemlidir (Richter ve diğ., 2014). Güncel eğitim akımları, öğretim yöntemleri ve pedagojik yaklaşımlar hakkında bilgi veren çeşitli seminerlere katılmak, eğitim alanında etkileşimli atölye çalışmalarına katılmak, öğretmen adaylarına deneyimli bir öğretmenle birebir çalışma şansı veren mentörlük programlarına katılmak, gerçek bir sınıf ortamında öğrencilerle etkileşimde bulunmak, eğitsel filmleri izlemek, eğitim alanındaki güncel araştırma, makale ve kitapları takip etmek öğretmenlik mesleğini geliştiren etkinliklerdendir. Kitap okumak, öğretmenliğe yönelik bakış açısını geliştirmek ve beceri kazanmak için hem ekonomik hem de etkili bir yol sunmaktadır. Ancak kitap okuma kültürü genel olarak zayıftır ve geliştirilmeye ihtiyaç vardır (Altun, 2020; İlgar, İlgar & Topaç, 2015). Yalman, Özkan ve Kutluca (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre, öğretmen adaylarının %25'i düzenli kitap okuma alışkanlığına sahip değildir. Konan ve Oğuz'un (2013) 463 öğretmenle yaptıkları çalışma ise öğretmenlerin %59'unun düzenli kitap okumadığını göstermektedir. Türkiye'de okuma kültürü, gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında belirgin bir gerilik görülmektedir (Odabaş, Odabaş & Polat, 2008). Bu durum, öğretmen adayları ve öğretmenler arasında kitap okuma alışkanlığının istenilen düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının zayıf okuma alışkanlıkları, çeşitli pedagojik zorlukları da beraberinde getirmektedir. Bu zorluklardan biri öğrencilerle etkili iletişim kurmada yaşanan güçlüklerdir (Analı & Şahin, 2020; Yıldırım-Yakar, Uzun & Tekerek, 2021). Bunun yanı sıra, öğretmenlerin konuları öğrencilere etkili bir şekilde aktaramaması, yani etkili anlatım becerilerinde sorun yaşamaları (Çamlıca & Yurtseven, 2023) ve öğretmenlerin öğrenci merkezli öğretim stratejilerini uygulamada yetersiz olmalarıdır (Çoban, Çelik & Kılıç, 2021). Öğretmen adaylarındaki eksiklikler, öğrencilerin ihtiyaçlarına etkili cevap verememelerine yol açabilir. Etkili iletişim, anlatım becerisi ve öğrenci merkezli öğretim, bir öğretmen için temel bileşenlerdir. Ancak, araştırmalar bu alanlarda birçok öğretmen adayının yetersiz olduğunu göstermektedir. Öğretmenlerin okuma alışkanlıklarının zayıf olması, sadece bireysel bir eksiklik değil, aynı zamanda sınıf içinde etkili iletişim kurma, konuları aktarma ve öğrenci merkezli öğretim stratejilerini kullanma becerilerini de olumsuz etkiler. Bu zorlukların üstesinden gelmek için öğretmenler sürekli mesleki gelişime teşvik edilmelidir. Günümüzde öğretmenlik, sürekli değişen eğitim ortamına uyumlu ve etkili olmayı gerektirmektedir (Popova ve diğ., 2022). Ancak, öğretmen adayları arasında etkili iletişim, anlatım becerileri ve öğrenci merkezli öğretim konularında eksiklikler olduğu için (Analı & Şahin, 2020; Çamlıca & Yurtseven, 2023; Çoban ve diğ., 2021; Yıldırım-Yakar ve diğ., 2021) bu değişimlere uyum sağlamakta zorluk yaşanabilmektedir. Bu durum, öğrenci başarısını artırmak ve eğitim kalitesini yükseltmek için öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini destekleyecek kitapların okunmasının önemini ortaya koymaktadır. Kitap okumanın öğretmenlik mesleki gelişimine katkısı Şekil 1'de olduğu gibi, 7 temel başlık altında toplanabilir.

Eğitim alanında özelleşmiş kitaplar, öğretmenlere pedagojik yaklaşımlar, öğrenci yönetimi stratejileri ve etkili öğretim yöntemleri hakkında derinlemesine bilgi sağlar (Kansu, Eroğlu, Şişman & Akgül, 2023). Kitap okuma alışkanlığı öğretmen adaylarını sürekli öğrenmeye teşvik eder ve mesleklerine daha bilinçli bir şekilde yönelmelerini sağlar. Bu da öğretmen adaylarının kendi öğretim tarzlarını geliştirmelerini, öğrencileri daha iyi anlamalarını ve mesleklerinde kendilerini sürekli yenilemelerini kolaylaştırır. Kitaplar öğretmen adaylarına yalnızca bilgi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onları daha etkili, daha donanımlı ve öğrencileriyle daha ilgili hale getirir.

Şekil 1

Kitapların mesleki gelişime katkısı

"TED Gibi Konuş" kitabı, öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik bir kaynak olarak değil, genel olarak kamuya açık konuşma becerilerini artırmak amacıyla yazılmış bir kitaptır. Ancak, bu tür bir kitabın öğretmenlik mesleği için de faydalı olabilecek birkaç önemli etkisi şunlar olabilir:

Şekil 2

TED Gibi Konuş kitabının temel ilkeleri

TED Gibi Konuş, konuşmada ilgi çekici ve etkili olmak için kullanılabilecek çeşitli teknikleri ele almaktadır. Öğretmenler bu yöntemleri sınıfta ders anlatırken veya öğrencilerle etkileşimde bulunurken kullandıklarında, derslerini daha ilgi çekici ve etkili hale getirecek anlatım becerilerine sahip olacaklardır. Ayrıca, konuşmacının mesajını açık ve net bir şekilde iletmeye becerisine odaklanan bir anlatıcı veya öğretmenin etkili iletişim becerilerini de vurgulamaktadır. Öğretmenler bu becerileri sınıfta öğrencilerle etkili iletişim kurmak için kullanabilirler. Kitap aynı zamanda konuşmacının dinleyicileri ilk sıraya koyması ve onların ihtiyaçlarına odaklanması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu ilkeler öğretmenlere de öğrenci

merkezli öğretim stratejilerini benimsemeleri için ilham verebilir. Ders içeriğinin ve öğretim stratejilerinin öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını ve öğrenme stillerini dikkate alacak şekilde uyarlanması daha etkili bir öğretime yol açabilir. Bu noktalara ek olarak, "TED Gibi Konuş" kitabı öğretmenler için kendi derslerini ve konuşmalarını nasıl geliştirebilecekleri konusunda ilham verici bir kaynak olabilir.

1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

TED Gibi Konuş, öğretmen adaylarının etkili iletişim, sunum ve konuşma becerilerini geliştirmeyi hedefleyen bir kitaptır. TED konuşmalarının popülerliği nedeniyle, kitabın stratejilerinin dinleyicileri etkileme ve bilgiyi akılda kalıcı hale getirme açısından öğretmen adaylarına büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Kitap, öğretmenlerin öğrencileriyle etkili iletişim kurmalarına, derslerini ilgi çekici hale getirmelerine ve öğrenme deneyimlerini geliştirmelerine rehberlik eder. Bu nedenle bu çalışmada, öğretmen adaylarının mesleki gelişimini desteklemek için 'TED Gibi Konuş' kitabını kavram haritalarıyla analiz etmek ve adayların bu kitapla ilgili deneyimlerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma, katılımcıların iletişim becerileri, öğrenci merkezli öğretim stratejileri ve etkili anlatım becerileri konusundaki farkındalıklarını geliştirmeyi hedefler. Ayrıca, adayların kitabı nasıl değerlendirdiklerini, yaşadıkları zorlukları ve kitaptan elde ettikleri faydaları inceleyerek, kaynağın etkili kullanımına katkı sağlamayı amaçlar. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adayları görüşlerine göre TED Gibi Konuş kitabının içeriği ve temel ilkeleri nelerdir?
2. TED Gibi Konuş kitabının; faydaları ve öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği gelişimi, iletişim becerileri, öğrenci merkezli öğretim stratejilerine yönelik farkındalıkları üzerine etkileri nelerdir?
3. Etkili anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik farkındalıkları üzerine etkileri nelerdir?
4. Öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabını okurken yaşanan zorluklar nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu çalışmada paralel karma yöntem araştırması kullanılmıştır. Paralel karma yöntem araştırması hem nicel hem de nitel verilerin eş zamanlı olarak toplanması, bu verilerin birleştirilmesi ve birbirini desteklemesi ya da zenginleştirilmesi için kullanılır (Creswell, 2014). Bu çalışmada, öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabının, iletişim becerileri, öğrenci merkezli öğretim stratejileri ve etkili anlatım becerileri hakkındaki görüşlerini değerlendirmek amacıyla hem nicel hem de nitel veri toplama yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Paralel karma yöntem araştırması olarak desenlenen bu araştırmanın nitel boyutunda olgubilim, nicel boyutunda ise tarama modelinden yararlanılmıştır. Nicel yöntemler, düşüncelerin istatistiksel bir bakış açısıyla analiz edilmesini; nitel yöntemler ise deneyimlerin, duygusal tepkilerin ve detaylı düşüncelerin daha derinlemesine anlaşılmasını sağlamıştır. Bu iki farklı veri seti, birbirini doğrulamak ve daha kapsamlı bir analiz yapabilmek amacıyla entegre edilmiştir. Bu şekilde, öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabı ile ilgili deneyimlerine dair geniş bir perspektif elde edilmiştir. Araştırma süreci Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1

Araştırma Süreci

Bileşen	Nicel	Nitel
Veri toplama tekniği	Anket	Görüş Formu
Veri analizi	Yüzde-Frekans	İçerik analizi
Bulgular	Kitabın mesleki gelişime etki düzeyi	Kitapla ilgili görüş ve deneyimler

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmının çalışma grubunu, 2023-2024 akademik yılında Türkiye'deki bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim gören 84 ikinci sınıf lisans öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma, kolaylı örneklem yöntemiyle gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2 çalışma grubunun demografik özelliklerini göstermektedir.

Tablo 2

Çalışma grubunun demografik bilgileri

Değişken	Özellik	Katılımcı	
		N	%
Cinsiyet	Erkek	24	28,6
	Kadın	60	71,4
	Toplam	84	100
Bölüm	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	40	47,6
	Türkçe Öğretmenliği	34	40,5
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	10	11,9
	Toplam	84	100

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada nitel ve nicel verilerin aynı anda toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan bir anket formu kullanılmıştır. Anket formu, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017) tarafından belirlenen “Öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri” bağlamında TED Gibi Konuş kitabıyla uyumlu olduğu düşünülen boyutlar dikkate alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formun ilk bölümünde, katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise; (i) kitapla ilgili genel görüşler (kitabın faydaları, zorlandıkları noktalar), (ii) kitabın mesleki gelişime katkısı, (iii) iletişim becerileri, (iv) etkili konuşma ve (v) öğrenci merkezli öğretimi sağlama üzerine etkilerine ilişkin görüşlerin belirlenmesine yönelik her bir boyut için önce 5’li likert tipinde bir soru, ardından bu sorunun daha detaylı incelenmesi için açık uçlu bir soru yer almaktadır. Form toplamda 8 adet 5’li likert tipinde soru ve 8 adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Likert tipi anketin Cronbach Alfa katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Hazırlanan veri toplama aracı ölçme değerlendirme alanı ve program geliştirme alanlarında çalışan birer uzman görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri önerilerine göre bazı maddelerin ifade ediliş biçimlerinde düzenlemeler yapılarak nihai forma ulaşılmıştır. Veri toplama aracının anlaşılabilirliğini ve uygulanabilirliğini değerlendirmek amacıyla her bölümden üçer öğrenciye anket uygulaması yapılmıştır. Bu ön uygulama sonucunda, katılımcılar tarafından formun anlaşılır olduğu ve soruların etkili bir şekilde yanıtlandığı anlaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabının içeriğini ve temel ilkelerini analiz edebilmeleri için zihin haritaları oluşturmaları istenmiştir. Kitabı okuyan her katılımcıdan internet üzerinden ücretsiz olarak kullanılabilen bir zihin haritası oluşturma programı aracılığıyla analiz yapmaları sağlanmıştır. Bireysel olarak oluşturulan tüm zihin haritaları Google Classroom depolama alanında toplanmış ve ardından tek tek analiz edilmiştir. Zihin haritalarının çevrimiçi olarak toplanmasının nedeni, öğretmen adaylarının kısa sürede çok sayıda çalışma yapmasına olanak sağlamak, analiz yaparken araştırmacının işini kolaylaştırmak ve ayrıca toplanan verilerin saklanması ve istenirse yeniden kullanılmasını sağlamaktır.

2.4. Verilerin Analizi

Çalışmada nitel ve nicel veriler aynı anda toplanmış ancak ayrı ayrı analiz edilmiş ve her iki veri setinin analiz sonuçları birleştirilerek yorumlanmıştır. Nicel verilerin analizi için SPSS 18.0 paket programı kullanılarak yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Görüşmeler yoluyla toplanan nitel veriler ise MAXQDA programında detaylı bir içerik analizi sürecine tabi tutulmuştur. Bu içerik analizi sürecinde, veri toplama aracındaki her açık uçlu soruya verilen cevaplar yazıya dökülmüş ve bu cevaplar sınıflandırılarak belirli kodlar oluşturulmuştur. Elde edilen kodlar daha sonra ortak kategoriler etrafında birleştirilmiştir. Boş bırakılan soruya ait katılımcı formu analize dahil edilmemiştir. Kodlama güvenilirliğinin sağlanması için uzman görüşlerinin kodlama uyumlarına bakılmıştır. Bunun için veri setinin bir bölümünü araştırmacı dışında eğitim bilimleri alanında doktora tamamlamış bir uzman da kodlamıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) "güvenirlik = görüş birliği sayısı / (görüş birliği sayısı + görüş ayrılığı sayısı)" formülü ile yapılan kodlamaların uyum yüzdesi %94 olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının 'TED Gibi Konuş' kitabının içeriği ve temel ilkeleri ile oluşturdukları zihin haritaları, içerik analizi ile incelenmiştir. Bu yöntem (Cole, 1988), katılımcıların kitabın temel kavram ve temalarını belirlemelerini sağlamıştır. Araştırmaya katılan 84 öğretmen adayının zihin haritaları incelenmiş, anahtar kavramlar içerik analizine tabi tutularak sınıflandırılmıştır. Anahtar kelimelerden kod ve kategoriler oluşturulmuş, kod-kategori uyumu kontrol edilmiştir. Kodlamalar, araştırmacı ve bir uzman tarafından karşılaştırılmış ve %90 oranında uyum sağlanmıştır (Miles & Huberman, 1994). Tüm kodlar ve frekanslar bir şema üzerinde sunulmuştur.

2.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmalarda iç geçerliliği sağlamak için elde edilen bulguların doğruluğundan emin olunmalıdır (Arslan, 2022; Cook & Campbell, 1979; Lincoln & Guba, 1985). Bu amaçla öncelikle ölçme aracının güvenilirliği ve geçerliliği uzman görüşleriyle sağlanmış ve veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Çalışmada kullanılan 8 soruluk Likert tipi anketin güvenilirliği, Cronbach Alfa katsayısı ile değerlendirilmiş ve 0.85 olarak bulunmuştur. Bulgular, doğrudan katılımcı alıntlarıyla desteklenerek sunulmuştur. Araştırmacı, bulguların anlamlılığı ve bütünlüğünü sürekli olarak test etmiştir. Ayrıca, kategorileri oluşturan kavramların birbirleriyle ve diğer kategorilerle uyumu değerlendirilerek güvenilirlik ve tutarlılık sağlanmıştır.

Araştırmanın dış geçerliliğini sağlamak, bulguların genellenebilirliğini ve farklı durumlar veya gruplar için geçerliliğini değerlendirmeyi içerir (Merriam, 2009). Bu amaçla araştırma süreci, veri toplama aracının hazırlanmasından uygulama ve analiz aşamasına kadar detaylı olarak açıklanmıştır. Katılımcıların özellikleri genel evreni doğru yansıtmalı (Braun & Clarke, 2013) ve bu nedenle farklı departmanlardan öğrenciler dahil edilerek örneklem çeşitlendirilmiştir, böylece genelleme yapılmasına olanak sağlamıştır.

Araştırmanın iç güvenilirliği sağlanmazsa, sonuçlar ölçüm hataları nedeniyle yanıltıcı olabilir (Lincoln & Guba, 1985). Bu nedenle, araştırmanın odaklandığı kavramı doğru ölçebilecek güvenilir bir ölçme aracı hazırlamak için titiz bir çalışma yapılmıştır. Ölçme aracının boyutları, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen öğretmenlik yeterlikleri ve TED Gibi Konuş kitabının kapsamı dikkate alınarak hazırlanmış, uzman görüşleri alınmıştır. Ölçümlerdeki dilin anlaşılabilir olmasını sağlamak için dokuz öğretmen adayıyla ön uygulama yapılmış ve tüm soruların anlaşılabilir olduğu görülmüştür. Aktarılabirliği artırmak için ham verilerin detaylı betimlemeleri ve doğrudan alıntılar kullanılmıştır. Dış güvenilirliği artırmak amacıyla, çalışmanın ham verileri saklanmış, bu da metodolojinin şeffaf olmasını ve bulguların teyit edilmesini sağlamıştır (Arslan, 2022; Merriam, 2009).

2.6. Araştırmanın Etik İzni

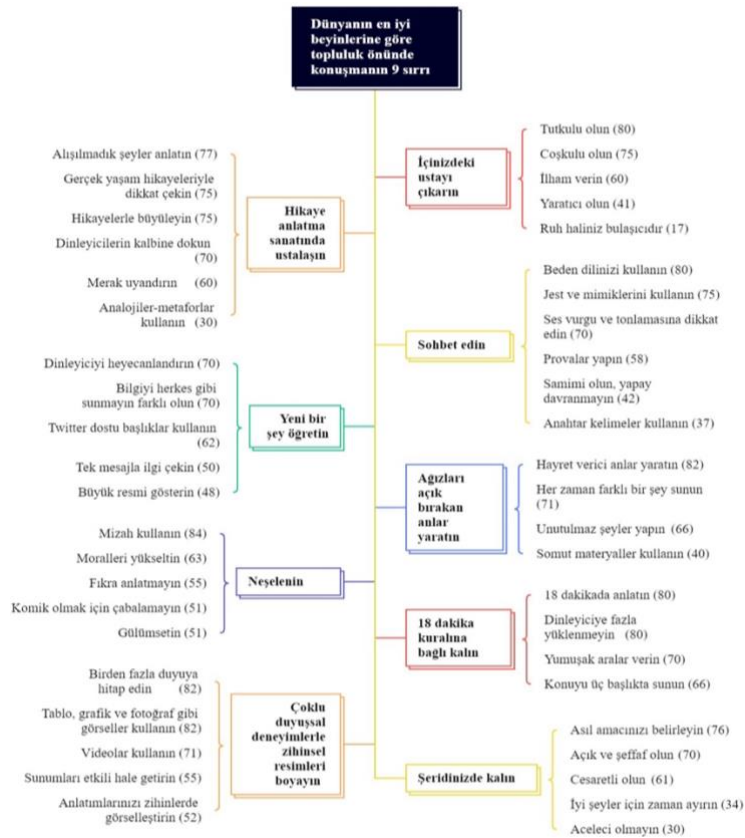
Araştırmanın uygulanması sürecinde “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen etik kurallara uyulmuş; yönergenin “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. Araştırmanın etik kurul onayı Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’nun 07.03.2024 tarih ve 134639 sayılı kararıyla alınmıştır.

3. Bulgular

Bu araştırma kapsamında TED Gibi Konuş kitabının (a) İçeriği ve temel ilkeleri, (b) Faydaları ve öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik farkındalıkları üzerine etkileri, (c) Okurken yaşanan zorluklar ile ilgili görüşler incelenmiştir.

3.1. TED Gibi Konuş Kitabının İçeriği ve Temel İlkeleri

TED Gibi Konuş kitabı içeriği ve temel ilkeleri ile ilgili tüm katılımcıların zihin haritaları çözümlenerek toplam 9 kategori altında tüm veriler Şekil 3’teki şema üzerinde toplanmıştır. Bu 9 kategori kitapta var olan bölümlere ait başlıklardır. Katılımcıların büyük çoğunluğu bu başlıklara göre çözümleme yaptığı için, bulgular da 9 kategoride sunulmuştur. Her kategorinin yanında kodlar ve frekansları verilmiştir.

Şekil 3

TED Gibi Konuş kitabının içeriği ve temel ilkeleri ile ilgili çözümlemeler

Şekil 3’te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının zihin haritaları temelde 9 kategori altında toplanmıştır. Katılımcılar “tutkulu ve coşkulu davranarak, dinleyicilere ilham vererek, yaratıcı olarak ve ruh halinin bulaşıcı olduğunu düşünerek” içinizdeki ustayı çıkarın konusunu vurgulamışlardır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun tutku (80), coşku (75) ve ilham (60) kodlarını tekrar ettikleri ortaya çıkmıştır.

Katılımcılar “alışılmadık şeyler anlatarak, gerçek yaşam hikayeleriyle dikkat çekerek, hikayelerle dinleyicileri büyüleyerek, dinleyicilerin kalbine dokunarak, merak uyandırarak ve analogiler-metaforlar kullanarak” hikâye anlatma sanatında ustalaşma konusunu vurgulamışlardır. Katılımcıların hemen hemen hepsi TED Gibi Konuş kitabında hikâye anlatma sanatına vurgu yapmış ve özellikle de alışılmadık şeyler (77), gerçek yaşam hikayeleri (75), kalbine dokun (70) ve merak uyandır (60) kodlarına zihin haritalarında sıklıkla rastlanmıştır.

Zihin haritalarında en sık vurgulanan kategorilerden biri sohbet edindir. Katılımcılar bir anlatıcının “beden dilini kullanarak, jest ve mimikleri kullanarak, ses vurgu ve tonlamasına dikkat ederek, provalar yaparak, samimi olarak ve anahtar kelimeleri kullanarak” sohbet havasında bir anlatım gerçekleştirebilecekleri şeklinde bir çözümleme yapmışlardır. Özellikle beden dili (80), jest mimik (75) ve ses vurgu tonlaması (70) kodlarının ağırlıkta olduğu görülmüştür.

TED Gibi Konuş kitabında ortaya konan önemli kategorilerden biri de “yeni bir şey öğretin”dir. Kitapta “dinleyiciyi heyecanlandırarak, bilgiyi herkes gibi sunmayıp farklı olarak, twitter dostu başlıklar kullanarak, tek mesajla ilgi çekerek ve büyük resmi göstererek” yeni bir şeyler öğretmenin öneminden bahsettiği ortaya çıkarılmıştır. Heyecanlandırma (70) ve farklı olma (70) kodları en sık tekrar eden kodlar arasındadır. Ağzıları açıkta bırakan anlar yaratın kategorisinin de benzer bir içeriğe sahip olduğu “hayret verici anlar yaratma, her zaman farklı şeyler sunma ve unutulmaz şeyler yapma” ifadelerinden anlaşılmaktadır. Bu kategoride de hayret (82) ve farklı bir şey (71) kodları yoğunluktadır.

Tüm katılımcıların (84) zihin haritalarında yer alan neşelenin kategorisi dikkatleri çeken önemli bir bulgudur. “Mizah kullanarak, dinleyicilere moral vererek, fıkra anlatmak yerine doğal davranarak, komik olmak için çabalamayarak ama neşeli olarak ve daima gülümseyerek” anlatıcıların dinleyicileri etkileyebileceklerine dair çarpıcı alt kategorilere vurgu yapılmıştır. Özellikle de mizah (84) kodu tüm katılımcıların zihin haritalarında vurgulanmıştır. Katılımcılar tarafından ön plana çıkarılan ve sıklıkla vurgulana diğer önemli kategori 18 dakika kuralına bağlı kalın kategorisidir. 18 dakika kuralına “Bir konuyu 18 dakikada anlatarak, dinleyiciye fazla yüklenmeyerek, 18’er dakikalık anlatım aralarında yumuşak molalar vererek ve anlatılan konuyu üç başlık altında toplayarak” uyulabileceği şeklinde temel bilgiler ortaya çıkarılmıştır. Hemen hemen tüm katılımcılar (80) bu kategoriyi vurgulamış 18 dakika kuralına dikkat çekmiştir.

Öğrenci merkezli öğretim temellerine vurgu yapılan çoklu duyuşsal deneyimlerle zihinsel resimleri boyayın boyutu da hemen hemen tüm öğretmen adaylarının zihin haritalarında sunulmuştur. “Birden fazla duyuya hitap edilerek, tablo grafik fotoğraf gibi görseller kullanarak, videolar kullanarak, sunumları etkili hale getirerek ve anlatılanları zihinlerde görselleştirerek” anlatımın zenginleştirilmesine dikkat çekilmiştir. Son olarak kitapta geçen şeridinizde kalın kategorisi ile ilgili olarak “asıl amacınızı belirleyerek, açık ve şeffaf olarak, cesaretli olarak, iyi şeyler için zaman ayırarak ve aceleci olmayarak” anlatıcıların çizgilerini koruyabilecekleri şeklinde yönergelerle temel bilgiler ortaya çıkarılmıştır.

Katılımcıların genel anlamda okumayı sevme durumları ve TED Gibi Konuş kitabını beğenme durumları belirlenmiştir. Tablo 3’te öğretmen adaylarının okumayı sevme ve TED Gibi Konuş kitabını beğenme durumları 1 (hiç) ile 5 (çok) arasında derecelendirilmiştir.

Tablo 3

Öğretmen adaylarının okumayı sevme durumları

Okumayı sevme				Kitabı beğenme			
		N	%			N	%
Değer	1	1	1,2	Değer	1	2	2,4
	2	5	6,0		2	10	11,9
	3	18	21,4		3	25	29,8

4	31	36,9	4	36	42,9
5	29	34,5	5	11	13,1
Toplam	84	100,0	84	100,0	84

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğun kitap okumayı 4 ve üzeri düzeyde sevdiği ortaya çıkmıştır. Buradan araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %71'inin kitap okumayı orta düzeyin üzerinde sevdiği görülmektedir. Dolayısıyla araştırma sürecinde okunacak kitabın büyük oranda objektif bir şekilde değerlendirildiği düşünülebilir. TED Gibi Konuş kitabının beğenilip beğenilmediğiyle ilgili ortaya çıkan bulgular da katılımcıların çoğunluğunun (%42,9) 4 düzeyinde kitabı beğendiği ortaya çıkmıştır. 4 ve 5 düzeyinde katılımcıların ortalama %45'inin kitabı çok beğendiği söylenebilir.

3.2. TED Gibi Konuş Kitabının Faydaları ve Öğretmenlik Mesleki Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Farkındalıkları Üzerine Etkileri

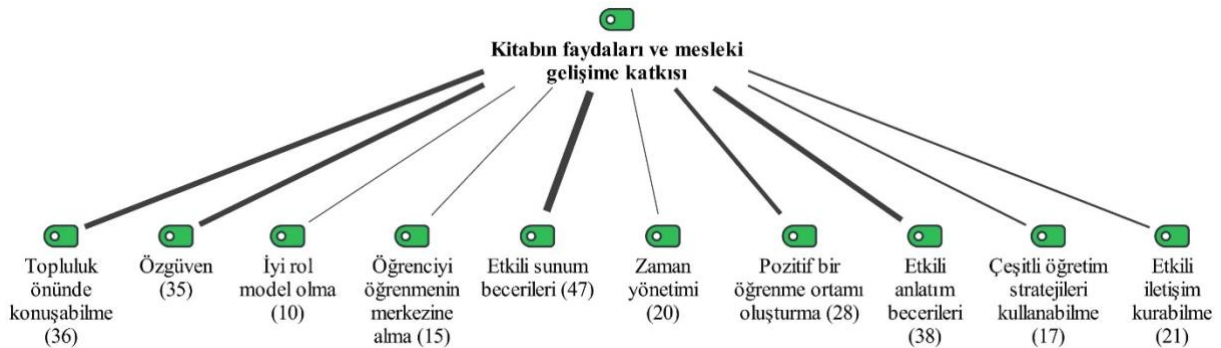
Öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş kitabı mesleki gelişiminize sizce ne kadar katkı sağladı?” sorusu sorularak 1-5 arası bir değerle bu soruyu değerlendirmeleri istenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar Tablo 4'teki gibidir.

Tablo 4

TED Gibi Konuş kitabının mesleki gelişime katkısı

Kitabın mesleki gelişime katkısı	N	%
Değer		
1	2	2,4
2	4	4,8
3	26	31,0
4	34	40,5
5	18	21,4
Toplam	84	100,0

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının çoğunluğunun (34 kişi, %40,5) TED Gibi Konuş kitabının mesleki gelişimlerine 5 üzerinden 4 düzeyinde katkı sağladığını belirttiği görülmektedir. Bu bulguyu takiben 26 kişi (%31,0) bu kitabın mesleki gelişimlerine 3. düzeyde, 18 kişi (%21,4) ise 5. düzeyde katkı sağladığını belirtmiştir. Bu bulgulara dayanarak, katılımcıların yaklaşık %93'ünün kitabın mesleki gelişimlerine katkı sağladığı yönünde orta düzeyin üzerinde bir görüşe sahip olduğu söylenebilir. 4 ve üzeri bir değerde bu kitabın mesleki gelişime katkısı ortaya konulmuştur. Hangi noktalarda nasıl bir gelişime ait farkındalık geliştiğinin belirlenmesi için ise katılımcılara “TED Gibi Konuş kitabının mesleki gelişiminize katkıları ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Ortaya çıkan veriler kitabın faydaları ve öğretmenlik mesleki gelişimine katkıları teması altında çözümlenerek Şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4

TED Gibi Konuş kitabının öğretmen adaylarına faydaları ve mesleki gelişimlerine katkılarıyla ilgili görüşler

Şekil 4 incelendiğinde en sık vurgu yapılan kodların; (47) ifade ile “etkili sunum becerileri”, (38) ifade ile “etkili anlatım becerileri”, (36) ifade ile “topluluk önünde konuşabilme”, (35) ifade ile “özgüven” ve (28) ifade ile “pozitif bir öğrenme ortamı oluşturma” kodları olduğu görülmektedir. Şema üzerinde bu en sık vurgulanan kodlar kalın çizgiler ile de vurgulanmıştır. Şekil 4’e göre araştırmaya katılan öğretmen adaylarının “TED Gibi Konuş kitabının mesleki gelişiminize katkıları nelerdir?” sorusuna verdikleri cevaplara yönelik görüşleri en çok “etkili sunumu becerileri” kodunda toplanmıştır. Öğretmen adayları bu kitap sayesinde en çok topluluk önünde etkili sunum yapma yönünde farkındalık geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Çeşitli görsel öğelerle sunum aracını görselleştirme, hazırlanan sunum materyalini kullanırken beden diline dikkat ederek anlatılanları beden diliyle karşı tarafa aktarabilme, konuyu çok dolandırmadan kısa ve öz bir şekilde parçalar halinde dinleyicilere sunma, sunuma dikkat çekici giriş yapma, sunumları gerçek hayat hikayeleri ve mizahla zenginleştirme gibi temel şeylere bu kitapta fark ettikleri anlaşılmıştır. Katılımcılar bu bilgiler ışığında kendilerini etkili sunum hazırlama noktasında daha yeterli bulduklarını ve bu konuda dikkat etmeleri gereken şeyler noktasında farkındalık geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bu konuyla ilgili bazı görüşler şöyledir:

(K20) “Bir topluluk önünde sunum yaparken beden dilimizin ne kadar önemli olduğunu öğrendim. Eller cepte sunum yaparken aslında vermek istediğimiz mesajı veremeyeceğimizi bilmiyordum.”

(K44) “Kitabın en etkili yönü bana göre iyi bir sunum yapmak için nelere dikkat etmemiz gerektiği ile ilgilidir. Sunumu alıp okumak değil de görsel öğeler kullanmak, sunuma mizah katmak, hikayeler eklemek gerekiyordu.”

Vurgulanan diğer önemli kod (38) ifade ile “etkili anlatım becerileri”dir. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının etkili sunum becerileri kadar etkili anlatım becerileri ilgili de farkındalık geliştirdikleri anlaşılmıştır. Öğretmen adayları bu kitap bağlamında bir anlatım öncesinde hazırlık yapmanın, anlatımı belli bir süreye bağlı kalarak kontrol etmenin, anlatım esnasında mizah kullanmanın, jest ve mimikler kullanmanın ne kadar önemli olduğunu fark ettiklerini vurgulamışlardır. Tutku ile bir konunun anlatımının daha etkili olduğunu, ses vurgu ve tonlamasına dikkat edilmesi gerektiğine, merak uyandırmak ve bir şey anlatırken dinleyenlerine yüreklerine dokunarak duygusal bağ kurmanın ne kadar önemli olduğu yönünde aşağıdaki şekilde görüşler bildirmişlerdir.

(K5) “Bu kitapla ben etkili bir anlatım için neler yapmam gerektiğini öğrendim. Örneğin bir konuşma yapmadan önce onu çokça prova etmeliyim ve anlatım yaparken beden dilimi, jest ve mimiklerimi kullanmalıyım.”

(K21) “Göz teması kurmak, dikkat çekmek, sözü çok uzatmamak, ses tonuna dikkat etmek, beden dilini doğru kullanmak gibi konuşma stratejileri öğrendim. Öğrencilerin dikkatini çekebilmem için merak uyandırmam ve konuyu olabildiğince ilginç ve dikkat çekici bir şekilde, görsel imgelemler kullanarak ve birazda mizah katarak eğlenceli hale getirmem gerekiyordu.”

Yine öğretmen adayları benzer şekilde “topluluk önünde konuşabilme” (36) ile ilgili olumlu yönde farkındalık geliştirdiklerini vurgulamışlardır. Katılımcılar daha önce topluluk önünde konuşmaktan çekindiklerini, bunun zor bir şey olduğunu ama bu kitabı okuduktan sonra aslında çok da zor olmadığını, bazı ufak tüyolar ile topluluk önünde konuşma yapabileceklerini ifade etmişlerdir. Özgüvenli davranarak, jest ve mimikler kullanarak, beden diline hâkim olarak, ses vurgu tonlamasına dikkat ederek ev en önemlisi dinleyicilerde merak uyandırarak topluluk önünde konuşabilecekleri yönünde farkındalık geliştirdikleri anlaşılmıştır.

(K21) “Topluluk önünde konuşmak çok zor gibiydi benim için ama şimdi hangi yetilere sahip olmak gerektiğini ve yöntem ve tekniklerini öğrendim. Baş edebilirim bence artık.”

(K51) “Ben topluluk önünde konuşunca ne yapacağımı nasıl davranacağımı pek bilmiyorum. Bu kitap sayesinde toplumda konuşurken jest ve mimiklerimi nasıl kullanacağımı, esprileri nerde yapmam gerektiğini, ses tonumu nasıl ayarlamam gerektiğini ve en önemlisi dinleyiciyi nasıl aktif tutmam gerektiği hakkında bilgiler edindim.”

Dikkat çeken en önemli bulgulardan biri de (35) ifadeyle “özgüven” olmuştur. Bu bir önceki “topluluk önünde konuşma” ile de doğrudan ilişkilidir. Çünkü katılımcılar genelde topluluk önünde daha önce konuşmaktan çekindiklerini ancak bu kitabı okuduktan sonra bu konuda özgüvenlerinin geliştiğini ifade etmişlerdir. Bununla ilgili bazı önemli söylemler şu şekildedir:

(K48) “Her insanın kendine güvenmesi gerektiği özgüvenini aşıladı.”

(K49) “Özgüvenini hiçbir zaman kaybetme, cesaretli ol ve vazgeçme, bu kitabın bana kattığı 3 özelliştir.”

Son olarak “pozitif bir öğrenme ortamı oluşturma” ile ilgili görüşlerin (28) ifade ile yoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Öğretmen adayları bir anlatım esnasında ortamın eğlenceli olması gerektiğini, mizahın ne kadar önemli olduğunu, dinleyenlerle sevecen samimi bir bağ kurmanın ne kadar önemli olduğunu vurguladıkları tespit edilmiştir. Bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

(K2) “Kitapta anlatılanlarla ben, tutkulu bir şekilde bir konuyu anlatırken içten ve samimi davranarak izleyicinin kalbini kazanmam gerektiğini ve aynı zamanda keyifli bir ortam için dinleyicileri güldürmem gerektiğini anladım.”

(K38) “Başarılı sunum yapan insanların hep mizahla cesareti birleştirip tutkuyla yapan insanlar olduğunu gördüm.”

TED Gibi Konuş kitabının genel olarak öğretmen adaylarında etkili sunum, etkili ifade, topluluk önünde konuşma ve olumlu bir öğrenme ortamı yaratma becerileri konusunda olumlu bir farkındalık geliştirdiği tespit edilmiştir. Daha önce topluluk önünde etkili bir sunum ve anlatım yapmaktan çekinen katılımcıların bu kitapla birlikte özgüvenlerinin arttığı anlaşılmıştır. Bunların yanı sıra TED Gibi Konuş kitabı ile öğretmen adaylarının iyi bir rol model olma, öğrenciyi öğrenmenin merkezine koyma, zaman yönetimi, çeşitli öğretim stratejilerini kullanma ve etkili iletişim konularında farkındalık geliştirdikleri anlaşılmıştır. Bu açıdan kitabın profesyonel öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesinde faydalı bir materyal olduğu söylenebilir. Genel bir değerlendirme yapıldığında, mesleki gelişimin sağlanmasına ilişkin katkıların üç genel çerçeve etrafında toplandığı görülmektedir: ifade becerileri, iletişim becerileri ve öğrenci merkezli öğretim becerileri. Bu açıdan bu üç başlık sırasıyla daha ayrıntılı incelenmiştir.

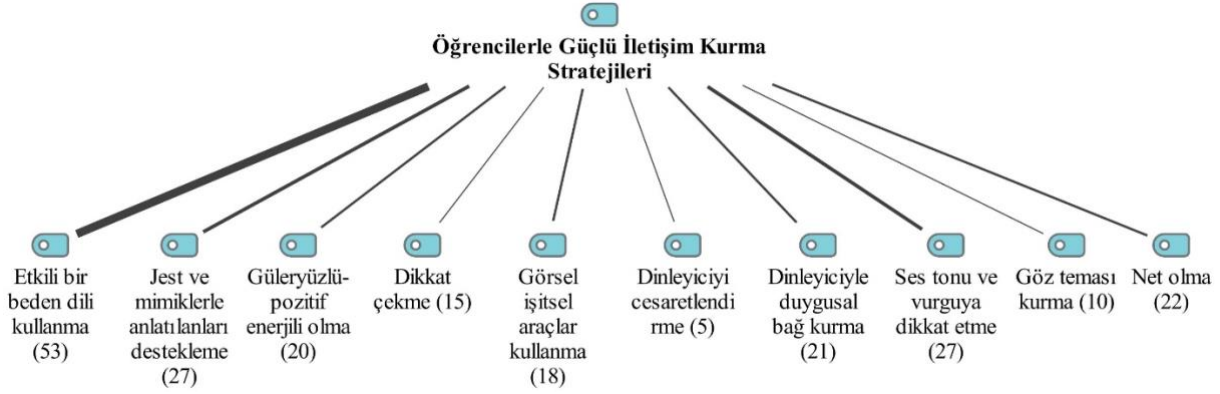
Kitabın iletişim becerilerine etkisiyle ilgili görüşler. Öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş kitabı iletişim becerilerinize sizce ne kadar katkı sağladı?” sorusu sorularak 1-5 arası bir değerle bu soruyu değerlendirmeleri istenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar Tablo 5’teki gibidir.

Tablo 5

TED Gibi Konuş kitabının iletişim becerilerine katkısı

Kitabın iletişim becerilerine katkısı	N	%
Değer		
1	8	9,5
2	10	11,9
3	34	40,5
4	24	28,6
5	8	9,5
Toplam	84	100,0

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların çoğunluğunun (34 kişi, %40,5) TED Gibi Konuş kitabının iletişim becerilerine 5 üzerinden 3 düzeyinde katkı sağladığını belirttiği görülmektedir. 24 katılımcı (%38,6) bu kitabın iletişim becerilerine 4 düzeyinde, 8 katılımcı (%9,5) ise 5 düzeyinde katkı sağladığını belirtmiştir. Bu bulgulardan hareketle katılımcıların 66'sının yani yaklaşık %75'inin kitabın iletişim becerilerine orta ve üzeri düzeyde katkı sağladığını belirttiği ortaya çıkmıştır. Farkındalığın hangi noktalarda ve ne tür bir gelişim gösterdiğini tespit etmek amacıyla katılımcılara "TED Gibi Konuş kitabının iletişim becerilerinize katkısı hakkındaki görüşleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen veriler Şekil 5'te "öğrencilerle güçlü iletişim için stratejiler" teması altında sunulmuştur.

Şekil 5

TED Gibi Konuş kitabındaki iletişim kurma stratejileri hakkındaki görüşler

Şekil 5 incelendiğinde görüşlerin büyük çoğunluğunun "etkili bir beden dili kullanma" (53) kodunda toplandığı görülmektedir. Araştırma boyunca en sık tekrarlanan ifadelerden biri olan beden dili ile ilgili beraber "jest ve mimiklerle anlatılanları destekleme" (27), "ses tonu ve vurguya dikkat etme" (27), "net olma" (22), "dinleyiciyle duygusal bağ kurma" (21) ve "güler yüzlü pozitif olma" (20) ifadelerinin de en çok tekrarlanan kodlar olduğu ortaya çıkmıştır. Buna göre öğretmen adaylarının okudukları bu kitap sayesinde güler yüzlü pozitif olma, beden dili, jest ve mimikleri, ses vurgu ve tonlamalarını geliştirmeleri yönünde farkındalık kazandıkları anlaşılmıştır. Özellikle beden dili ile ilgili çok fazla görüş ileri sürülerek önemi vurgulanmıştır.

(K5) "Bir konuşma yaparken yerimizde kaskatı durmamalıyız ama çok hareketli de olmamalıyız. El ve kol hareketlerini bedenün üst kısmına gelecek şekilde eller açık bir şekilde yeri geldiğinizde kullanmalıyız."

(K40) "Bana göre iletişimde en önemli şeyin beden dilini kullanabilmek olduğunu öğrendim. Ağızımızdan çıka her şeyin beden dili ile bütünleşmesi gerekir."

Beden dili kadar "jest ve mimiklerle anlatılanları destekleme"nin de kitap bağlamında ne kadar önemli olduğunun fark edildiği anlaşılmıştır. Özellikle dinleyicilerle göz teması kurma, hayret uyandırıcı şeyler anlatırken hayret etme gibi jest mimik ifadelerini kullanmanın etkili bir iletişim için gerekli olduğu yönünde bazı söylemler şöyledir:

(K17) "Kitaptan özellikle iletişimimi jest ve mimik kontrolü sağlayarak, göz teması kurarak ve ön provalarla etkili hale getirebileceğimi öğrendim."

(K71) "Jest ve mimiklerimle anlatacağım şeyi öğrenciye daha çabuk aktarabileceğimi fark ettim."

Bir başka önemli bulgu olan "ses tonu ve vurguya dikkat etme" kitaptan edinilen en önemli stratejilerden biri olarak belirlenmiştir. Öğretmen adaylarına göre öğrencilerle etkili bir iletişim kurmanın yolu etkili bir ses-vurgu tonlamasından geçmektedir. Monoton bir ses tonu ve anlatımla dinleyici kitlesinin anlatılanları takip etmekte zorlanacağı, sıkılacağı ve etkisinin olmayacağı yönünde görüşler bildirilmiştir. Bunlardan bazıları şu şekildedir:

(K5) “Bir şey anlatırken konuşma hızımıza, ses kuvvetimize, ses tonumuza ve nerde vurgulama yapacağımıza dikkat etmemiz gerektiğini gördüm.”

(K62) “Kitap, ses tonunun, bir mesajın anlamını ve duygusunu nasıl etkileyebileceğini vurguluyor. Örneğin, vurgu ve tonlamayı kullanarak önemli noktaları vurgulayabilir ve dinleyicilerin dikkatini çekebilirim.”

Ses vurgu tonlaması kadar bir anlatım esnasında “net olmak” gerekliliği ile ilgili görüşlere de rastlanmıştır. Bir konuyu anlatırken lafı dolandırmadan net bir şekilde karşıdakine aktarabilmenin önemli bir iletişim becerisi olduğu ve bu kitap sayesinde bu farkındalığa ulaşıldığı anlaşılmıştır. Bu bulguya ait bazı katılımcı görüşlerine göre:

(K17) “Öncelikle net ve anlaşılır konuşmam gerektiğini anladım. Yoksa kafa karışıklığından öteye gidilmezmiş.”

(K21) “Net ve kısa anlatımların olması gerektiğini vurguluyor.”

Son olarak öğretmen adayları bir anlatım esnasında “güler yüzlü pozitif olma”nın etkili bir iletişim becerisi olduğu yönünde görüşleri dikkatleri çekmektedir. Katılımcılara göre bu kitapta etkili iletişim için güler yüzlü olmanın son derece önemli olduğu vurgulanmaktadır. Çünkü bu sayede olumlu bir öğrenme ortamı oluşarak dinleyicilerle duygusal bağ kurulur ve böylece de anlatılanların kalıcılığı artar, dinleyiciler anlatılanlardan etkilenir. Duygusal bağ kurmanın ve gülümsemenin iletişimde önemiyle ilgili bazı katılımcı görüşleri şöyledir:

(K4) “İnsanlar mizahı sever. Bu nedenle de derslere mizah katarsak öğrenmeyi kolaylaştırabiliriz.”

(K10) “Bir şey anlatırken araya ufak mizahlar ekleyip dinleyenleri güldürmek çok önemliymiş. Dağılan dikkatler toplanır ve duygusal bağ kurulduğu için anlatılanlar unutulmaz.”

Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabının iletişim becerileriyle ilgili farkındalıklarını geliştirmeleri üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır. Katılımcıların özellikle beden dilini kullanma, jest-mimik kullanma, ses vurgu ve tonlamasına dikkat etme ve güler yüzlü davranma gibi önemli stratejiler hakkında farkındalık geliştirdikleri söylenebilir. Bunların yanında etkili iletişim için katılımcıların bir anlatım esnasında dikkat çekebilmesi, görsel işitsel araçlar kullanması, dinleyicileri cesaretlendirmesi ve dinleyicilerle göz teması kurmasının da gerektiği ile ilgili de görüşler üretilmiştir.

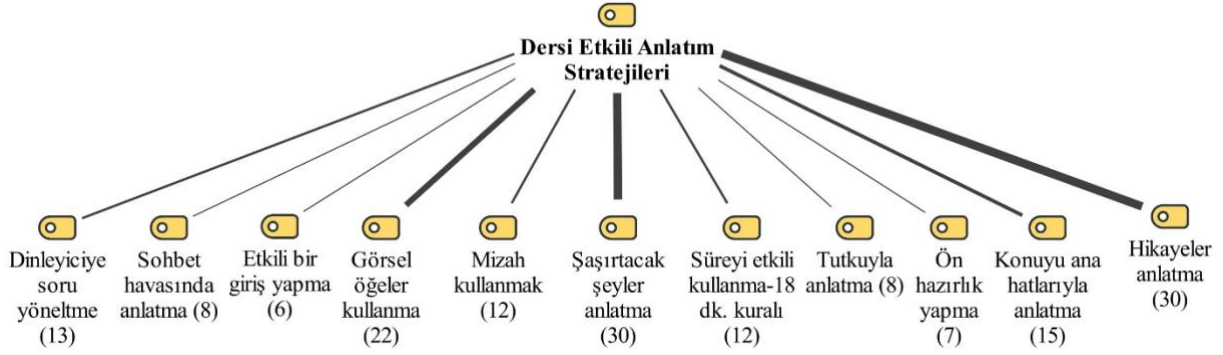
Kitabın Anlatım Becerilerine Etkisiyle İlgili Görüşler. Öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş kitabı anlatım becerilerinize sizce ne kadar katkı sağladı?” sorusu sorularak 1-5 arası bir değerle bu soruyu değerlendirmeleri istenmiştir (Tablo 6).

Tablo 6

TED Gibi Konuş kitabının anlatım becerilerine katkısı

Kitabın konuşma becerilerine katkısı	N	%
Değer		
1	6	7,1
2	16	19,0
3	31	36,9
4	21	25,0
5	10	11,9
Toplam	84	100,0

Tablo 6 incelendiğinde katılımcıların çoğunluğunun (31 kişi, %36,9) TED Gibi Konuş kitabının 5 üzerinden 3 düzeyinde anlatım becerilerine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. 21 kişi (%25,6) 4 düzeyinde, 10 kişi ise (%11,9) 5 düzeyinde bu kitabın iletişim becerilerine katkı sunduğunu belirttikleri görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle, katılımcıların 62’sinin yani yaklaşık %73’ünün kitabın iletişim becerilerine katkı sağladığı konusunda orta düzey ve üzerinde bir görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. Hangi noktalarda farkındalık geliştiğinin belirlenmesi için ise katılımcılara “TED Gibi Konuş kitabının anlatım becerilerinize katkıları ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Ortaya çıkan veriler “dersi etkili anlatım stratejileri” teması altında Şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6

TED Gibi Konuş kitabındaki etkili anlatım stratejileri hakkındaki görüşler

Şekil 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının en çok “hikayeler anlatma” (30), “şaşırtacak şeyler anlatma” (30), “görsel öğeler kullanma” (22), “konuyu ana hatlarıyla anlatma” (15) ve “dinleyiciye soru yöneltme” (13) stratejileri üzerine görüş bildirdikleri görülmektedir. Elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının TED Gibi Konuş kitabından edindikleri bilgilere göre etkili bir anlatım için ders içeriğine hikayeler, şaşırtıcı bilgiler, görsel destek, konunun ana hatları ve öğrencilere yöneltilecek sorular eklemenin önemini fark ettiklerini göstermektedir. Anlatım sırasında hikayeler anlatmanın önemi diğerlerinden daha fazla vurgulanmıştır. Öğrencilerin dersi daha iyi takip etmeleri, ilgi duymaları ve bilgilerin kalıcı olması için hikayelerin kritik bir rolü olduğu ile ilgili çeşitli görüşler üretilmiştir. Bunlardan bazıları şöyledir:

(K2) “Konuyu ilgi çekici hale getirmek, dinleyici kitlesinin kalbine ve duygularına dokunmak için hikayeler veya yaşanmışlıklardan örnekler aktarmak çok etkiliymiş.”

(K54) “Bir öğrencinin dikkatini çekecek en önemli şeyin hikâye anlatmanın olduğunu öğrendim. Tek öğrenci de değil aslında topluluk önünde konuşurken dikkat çeken unsur hikâye anlatmak.”

Araştırmada, hikayelerin yanı sıra dinleyicilerin ilgisini çekecek “şaşırtacak şeyler anlatma”nın da anlatımı etkili hale getirdiği görüşü belirlenmiştir. Öğrencilere hayret uyandıran şeyler anlatılarak hem dikkat çekmek hem de anlatılanların zihinlerde yer edinmesini sağlamak yönünde görüş bildiren öğretmen adaylarına göre:

(K38) “Ağızları açık bırakacak işler yapıp dinleyenleri şaşırtmam gerektiğini öğrendim. Aslında biz de öyleyiz hocalarımız farklı bir şey anlatınca çok merakla dinliyoruz.”

(K41) “Dinleyicinin dikkatini artırmak için dinleyiciyi örneğin tiksindirerek dikkatini toplayabiliriz. Dinleyiciyi bir anda şaşırtmak gerekir ya da dinleyiciyi korkutmak bu şekilde dinleyicinin tüm dikkatini toplayabilirmişiz.”

Diğer önemli bulgulardan biri de anlatımı etkili hale getirmek için “görsel öğeler kullanma” ile ilgilidir. Katılımcılara göre anlatım esnasında yazı yüklü paylaşımlar yerine görsel öğeler kullanmak dinleyici yormak aksine anlatılanları pekiştirdiği için akılda kalıcılığı artırır. Özellikle de anlatımı zenginleştirdiği ve kalıcılığı sağladığı yönünde bazı görüşler şöyledir:

(K18) “Görsel araç kullanımı önemlidir çünkü insanlar fazla yazıyı sevmez, sürekli konuşmakta olmaz çünkü bilgi kalıcı hale gelmediği için unutulur bu yüzden görsel öğeler en önemli duyuya hitap ettiği için içselleştirilir.”

(K49) “Bir görselle dersi anlatabilmek ve görselden hareketle beyin fırtınası yaptırarak aktif tutma ve dikkat çekme yapılabilir.”

“Konuyu ana hatlarıyla anlatma” ve “dinleyiciye soru yöneltme”nin de etkili anlatım için önemli stratejiler olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları genel olarak bu iki stratejiyi birlikte ele almışlardır. Kitaptan edinen bilgilerle bir anlatım

esnasında fazla detaya girip dinleyici boğmadan, ana hatlarının mutlaka verilmesi gerektiği ve bu ana hatlarla ilgili dinleyicilere sorular yöneltmek gerektiği fark edilmiştir.

(K53) “Aslında çok genel bilgi bu yani dersin temel başlıklarını verip öyle devam etmek ama öğrenciler için çok önemli. Öğrenci kaybolmaz o yüklü ders notlarının içinde. Sonra sorular yöneltmek çok etkili. Anlatımı sadece hoca yapınca bir yerden sonra sıkıcı bir hale geliyor.”

(K70) “Ben buradan şunu anladım, önce dersin genel çerçevesini verip sonra da öğrenciyi işin içine katacak sorular sormalıyız ki anlatım etkili hale gelsin.”

TED Gibi Konuş kitabını okuyan öğretmen adaylarının çeşitli anlatım stratejileri konusunda farkındalık kazandığı belirlenmiştir. Özellikle derslerin hikayeler, şaşırtıcı bilgiler, görseller ve sorularla desteklenerek ana hatlarının sunulmasının büyük öneme sahip olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, sohbet havasında anlatım, etkili bir giriş yapma, mizah kullanma, süreyi etkili bir şekilde kullanma ve tutkuyla anlatmanın da vurgulandığı görülmüştür. Bir anlatım esnasında sürenin etkili kullanımının çok önemli olduğu, kitapta geçtiği gibi 18 dakika kuralına uymak gerektiği ve bu süre içerisinde verilen teorik bilgilerin verilmesi, geri kalan zamanın da etkileşimle geçmesi gerektiği yönünde görüşler belirlenmiştir.

(K32) “Ders anlatırken dersi çok uzun tutmamayı 18 dakika içinde videolarla resimlerle fotoğraflarla yani hep sözlü ve görsel medya şeklinde dersi anlatırım ben artık, bu da öğrencinin %65 daha fazla derse dikkatle dinlemesini sağlar.” Öğrencileri ilgilendiren bir diğer önemli vurgu, anlatıcının konuya olan tutkusudur. Araştırmada, öğrencileri etkilemenin önemli bir yolu olan “tutku”nun vurgulanması dikkat çekmektedir. Anlatıcının ne kadar büyük bir tutkuyla konuyu aktardığı, dinleyiciler üzerinde o denli etkili olabileceği görüşü ortaya çıkmıştır.

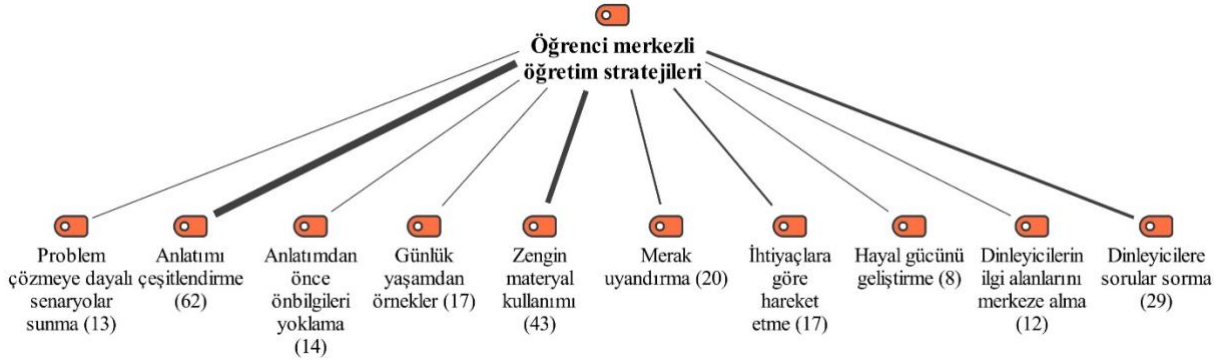
Kitabın Öğrenci Merkezli Öğretimi Sağlamaya Etkisiyle İlgili Görüşler. Öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş kitabı öğrenci merkezli öğretimi sağlama bilgisi için sizce ne kadar katkı sağladı?” sorusu sorularak 1-5 arası bir değerle bu soruyu değerlendirmeleri istenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar Tablo 7’deki gibidir.

Tablo 7

TED Gibi Konuş kitabının öğrenci merkezli öğretimi sağlamaya katkısı

Kitabın öğrenci merkezli öğretimi sağlamaya katkısı	N	%
Değer		
1	0	0
2	7	8,3
3	32	38,1
4	23	27,4
5	22	26,2
Toplam	84	100,0

Tablo 7’de katılımcıların çoğunluğunun (32 kişi, %38,1) TED Gibi Konuş kitabının 5 üzerinden 3 düzeyinde anlatım becerilerine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. 23 kişi (%27,4) 4 düzeyinde, 22 kişi ise (%26,2) 5 düzeyinde bu kitabın öğrenci merkezli öğretimi sağlamaya katkı sağladığını belirttikleri görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle, katılımcıların 77’sinin yani yaklaşık %92’sinin kitabın öğrenci merkezli öğretimi sağladığı konusunda orta düzey ve üzerinde bir görüş belirttikleri ortaya çıkmıştır. “TED Gibi Konuş kitabının öğrenci merkezli öğretimi sağlamaya katkıları ile ilgili görüşleriniz nelerdir?” sorusu yöneltildiğinde ortaya çıkan veriler ise Şekil 7’de sunulmuştur

Şekil 7

TED Gibi Konuş kitabındaki öğrenci merkezli öğretimi sağlama stratejileri hakkındaki görüşler

Şekil 7’de öğretmen adaylarının okudukları kitaptan öğrenci merkezli öğretimi sağlama ile ilgili öğrendikleri stratejilerle ilgili görüşleri yer almaktadır. Tablodan en çok tekrarlanan görüşlerin “anlatımı çeşitlendirme” (62), “zengin materyal kullanımı” (43), “dinleyicilere sorular sorma” (29) ve “merak uyandırma” (20) olduğu görülmektedir. Öğretmen adayları okunan kitaptan elde ettikleri bilgiler ışığında öğrenci merkezli bir öğretim sağlamak için başta anlatımın çeşitlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedirler. Araştırma bulguları, sınıf içindeki birbirinden farklı öğrencilerin konuyu daha iyi anlaması için anlatımın çeşitli yöntemlerle zenginleştirilmesinin öneminin katılımcılar tarafından fark edildiğini göstermektedir. Çeşitli stratejilerin ve yöntemlerin kullanılmasıyla ilgili katılımcı görüşleri şöyledir:

(K20) “Öğrencilerin görsel, işitsel veya kinestetik öğrenme stilini dikkate alarak ders içeriğini çeşitlendirmek, öğrencilerin daha iyi anlamalarını ve katılımlarını artırabilir.”

(K60) “Öğrencilerin farklı öğrenme stillerini, ilgi alanlarını ve güçlü yönlerini anlamak için öğrenci profilleri oluşturmanın önemli olduğunu, buna göre anlatımı çeşitlendirmek gerektiğini anladım.”

Anlatımın öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmesi kadar kullanılan materyallerin de çeşitlendirilmesi yönünde görüşler üretilmiştir. Katılımcılara göre bir öğretmen olarak öğrencilerin farklılıklarına, ilgilerine ve ihtiyaçlarına cevap vermek için farklı türde materyaller kullanılması gerekmektedir. Bu durumu destekleyen bazı alıntılar şöyledir:

(K1) “Bir derste öğrenci merkezli öğretimi gerçekleştirmek için kitapta yer alan sohbet edin sırrını uygular anlatımı farklılaştırmış olurum. Sınıfta böylelikle öğrencilerle sohbet ederek derse dahil olmalarını sağlarım.”

(K63) “Bir dersi anlatırken sadece anlatmayıp konuyu video, görsellerle, istatistiklerle ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak çoklu zekâ kuramına uygun desteklemek gerektiğini anlatmış kitap. Ayrıca çoklu duyuşal deneyim stratejisini öğrendim böylelikle derse gelirken farklı araç ve gereçler, görseller, işitsel videolar ya da sesler gibi çoklu duyuşal algıları hitap edecek materyallerle öğrencilere hitap edecek şeylerin olabileceğini öğrendim.”

Öğrenci merkezli öğretimin sağlanmasında en etkili yollardan biri olan öğrencilere soru yöneltmeyle ilgili de çeşitli görüşlere rastlanmıştır. Buna göre öğrencilere onu anlatımı esnasında sorular yönelterek onları derse çekebilecekleri ve dersi daha dinamik bir hale getirebilecekleri ile ilgili farkındalıkları gelişmiştir. Bu konuda bazı öğrenci görüşleri:

(K24) “Öğrencilerin görüş ve geri bildirimlerini dikkate almak soru cevap şeklinde sürekli etkileşim için de olmak gerekir.”

(K53) “Öğrencileri dersin merkezine alıp onları derse dahil etmek adına sorup cevap yönetimi ile etkin hale getirmeyi öğrendim.”

Son olarak öğrencilerde merak uyandırma üzerine görüşlerin yoğunlukta olduğu görülmektedir. Tüm sınıfta bir merak duygusu hâkim olursa dersin sonuna kadar anlatılanların takip edilebileceği, anlatılanların kalıcı olabileceği ve öğrencilerin araştırmaya sev edilebileceği yönünde görüşler tespit edilmiştir:

(K5) “Merak duygusunu aşılamalıyız onlara. Bir şeyleri araştırmaları için onlara yeni yollar sunmalıyız.”
(K12) “Öğrencileri merkeze almak için ve dikkat çekmek için hitap ettiğimiz kişilerin o konuda merakını arttırıp bilmediği kelimeleri kullanarak daha heyecan verici bir hale getirebiliriz.”

Bu kitapla katılımcıların anlatımı çeşitlendirme, zengin materyal kullanımı, dinleyicilere sorular sorma ve merak uyandırmanın yanında; problem çözmeye dayalı senaryolar üretme, anlatımdan önce ön bilgileri yoklama, günlük yaşamdan örnekler verme, ihtiyaçlara göre hareket etme, hayal gücünü geliştirme ve ilgi alanlarını merkeze alma gibi uygulamalarla öğrenci merkezli öğretimi sağlayabilecekleri yönünde farkındalık geliştirdikleri tespit edilmiştir.

3.3. Öğretmen Adaylarının TED Gibi Konuş Kitabını Okurken Yaşadıkları Zorluklar

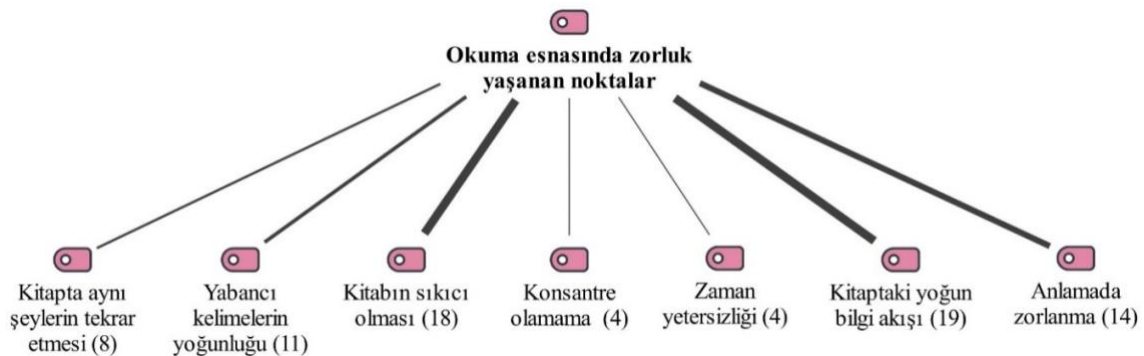
Öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş kitabını okurken ne kadar zorlandınız?” sorusu sorularak 1-5 arası bir değerle bu soruyu değerlendirmeleri istenmiştir. Ortaya çıkan sonuçlar Tablo 8’deki gibidir.

Tablo 8

TED Gibi Konuş kitabını okurken zorlanma düzeyi

Kitabı okurken zorlanma düzeyi	N	%
Değer		
1	9	10,7
2	22	26,2
3	22	26,2
4	19	22,6
5	12	14,3
Toplam	84	100,0

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların genelinin 2 ve 3 düzeyinde zorlandıkları görülmektedir. 22’sher kişinin (%26,2) 2 ve 3 düzeyinde, 19 kişinin (%22,6) 4 düzeyinde ve 12 kişinin (%14,3) 5 düzeyinde zorlandıkları tespit edilmiştir. Buradan katılımcıların büyük çoğunluğunun (53 kişi, yaklaşık %63) 3 ve üzeri düzeyde zorlandığı görülmektedir. Katılımcıların hangi noktalarda zorlandıklarının belirlenmesi için ise katılımcılara “TED Gibi Konuş kitabını okurken hangi konularda zorlandınız?” sorusu yöneltilmiştir. Ortaya çıkan veriler “okuma esnasında yaşanan zorluklar” teması altında Şekil 8’de sunulmuştur

Şekil 8

TED Gibi Konuş kitabını okurken yaşanan zorluklar hakkındaki görüşler

Araştırmada elde edilen bulgular öğretmen adaylarının büyük çoğunluğunun kitabı okurken ortalamanın üzerinde zorlandığını göstermiştir. “Kitabın yoğun bilgi akışı” (19), “kitabın sıkıcı olması” (18), “anlamada zorlanma” (14) ve

“yabancı kelimelerin yoğunluğu” (11) kitabın okunmasını zorlaştıran etmenler olarak belirlenmiştir. Katılımcılar daha çok roman gibi kitaplar okumaya alışkın olduklarını, bu tür bilgi içerikli kitapları okurken yoğun bilgi yüklemesi altında olduklarını düşündüklerinden sıkıldıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle de kitabı anlamakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili bazı görüşler şöyledir:

(K12) “Her bölümde anlatılan çok fazla bilgi olduğu için onların tamamını aklımda tutmakta zorlandım. Bu yüzden de sıkıldım.”

(K22) “Kitap çok bilgi barındırıyor her sayfayı çok dikkatli okumak gerekiyor bu yüzden çok yoruyor. Çok çabuk unutuluyor, çok fazla isim kullanıldığı için hatırlamakta güçlük çekiyorum ve karıştırıyorum.”

Öğretmen adaylarının kitap okurken karşılaştığı zorlukların genellikle kitabın teorik bilgi ağırlıklı olması ve bu nedenle sıkıcı bulunması, içerdiği yabancı kelimeler ve kavramlar sebebiyle anlama sürecinde zorlanma olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların, kitap okurken aynı konuların tekrarlanması, dikkat eksikliği ve sınırlı zaman gibi faktörler nedeniyle de zorlandıkları anlaşılmıştır. Son olarak yapılan bu okuma uygulamasıyla ilgili öğretmen adaylarına “TED Gibi Konuş tarzındaki kitapları derslerinizde okumaya devam etmek ister misiniz?” sorusu yöneltilerek 1-5 arasında bir değerle bu isteklerini derecelendirmeleri istenmiştir. Bulgular Tablo 9’daki gibidir.

Tablo 9

TED Gibi Konuş tarzındaki kitapları derslerde okumaya devam etme isteği

Bu tarz kitapları okumaya devam etme isteği	N	%
Değer		
1	12	14,3
2	11	13,1
3	22	26,2
4	20	23,8
5	19	22,6
Toplam	84	100,0

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların büyük çoğunluğu (%72,6) orta ve üzeri bir derecede bu tür kitapların derslerde devam etmesini istemektedir. En fazla talep 3 ve 4 seviyede (%49,8) bulunurken, 5 seviyede de (%22,6) istek olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan öğrencilerin, kitapların daha ileri seviyede olmasını ve daha zor kitaplarla çalışmayı tercih ettikleri sonucu çıkarılabilir. Ancak, %27,4’lük bir kesim bu kitapların derslerde okutulması noktasında istekli olmadıklarını belirtmişlerdir.

4. Sonuç, Tartışma ve Yorum

Bu çalışma sonucunda TED Gibi Konuş kitabının temel ilkeleri analiz edilerek kitabın ana hatlarına ilişkin temel bir yapıya ulaşıldığı, öğretmen adaylarının kitaba ilişkin olumlu görüşler geliştirdikleri, kitabın öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesinde, özellikle etkili sunum, iletişim ve anlatım becerilerinin geliştirilmesinde farkındalık yarattığı tespit edilmiştir. Bu bulgular, TED Gibi Konuş kitabının öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine önemli katkılar sağladığını ve etkili bir öğretmenlik deneyimi için gerekli becerileri geliştirmelerine yardımcı olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonucunda TED Gibi Konuş kitabının içeriğiyle ilgili öğretmen adayları görüşlerine göre 9 faktörlü bir yapı oluşturulmuştur. Bu kategoriler şunlardır: İçinizdeki ustayı çıkarın, hikâye anlatma sanatında ustalaşın, sohbet edin, yeni bir şey öğretin, ağızları açıkta bırakan anlar yaratın, neşelenin, 18 dakika kuralına bağlı kalın, çoklu duyuşsal deneyimlerle zihinsel resimleri boyayın ve şeridinizde kalın şeklindedir. Bu analiz, kitapta sunulan konuların derinlemesine incelendiğini ve kitabın temel konu başlıklarının katılımcılar tarafından da öne çıkarıldığını göstermektedir. Bu başlıklar, kitabın öğretmen adaylarına topluluk önünde konuşma ve sunum becerilerini geliştirmek ve öğretmenlik uygulamalarını zenginleştirmek için çeşitli strateji ve yöntemler sunduğunu göstermektedir. Çalışma boyunca bu faktörlerin önemi,

öğretmen adaylarının kitabı olumlu değerlendirmeleri ve kitabın öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmede etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Kitap okumanın öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmeye katkısının olduğunu vurgulayan başka çalışmalar da vardır. Burbank, Kauchak ve Bates (2011) tarafından yapılan bir çalışmada, öğretmenler ve öğretmen adaylarının bir kitap kulübünde birlikte okudukları kitapların mesleki gelişimlerine etkisi incelenmiştir. Araştırmada, kitap okumanın eğitim konularını derinlemesine inceleme, problem çözme yeteneklerini geliştirme, alternatif bakış açıları üretme ve mesleki becerileri artırma açısından önemli bir fırsat sunduğu belirlenmiştir. Hales, Hasselquist ve Durr (2021) ise öğretmen adaylarının kitap okuma kulüpleri ve rutin kitap okuma etkinlikleriyle mesleki gelişimlerini nasıl desteklediğini gösteren çalışmalar yapmışlardır. Bu çalışmalar, öğretmen adaylarının özgüvenlerinin arttığını, farklı fikirler üretebildiklerini ve iletişim becerilerini geliştirdiklerini ortaya koymuştur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının iyi düzeyde kitap okumayı sevdiğinin tespit edilmesi, okunacak kitabın büyük oranda objektif bir şekilde değerlendirildiğini düşündürmektedir. TED Gibi Konuş kitabının beğenilme oranı da oldukça yüksektir. Katılımcıların yaklaşık %93'ünün, kitabın mesleki gelişime katkı sağladığı konusunda orta düzeyin üzerinde bir görüşe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, öğretmen adaylarının kitabı etkili bulduklarını ve kitabın mesleki gelişimlerine olumlu bir katkı sağladığını düşündüklerini göstermektedir. Katılımcı görüşlerine göre TED Gibi Konuş kitabı özellikle etkili sunum becerileri üzerinde odaklanmış gibi görünmektedir. Bu konuda yapılan yorumlar ve vurgular, öğretmen adaylarının bu kitabın onlara sunum yapma konusunda önemli bilgi ve beceriler kazandırdığını düşündüklerini göstermektedir. Diğer yandan, kitabın etkili anlatım becerileri, topluluk önünde konuşabilme, özgüven ve pozitif bir öğrenme ortamı oluşturma gibi konularda farkındalık kazandırdığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç kitabın öğretmen adaylarının mesleki yeteneklerini ve özgüvenlerini geliştirmeye yardımcı olduğunu ve onları daha etkili bir öğretim ortamı oluşturmaya yönlendirdiğini göstermektedir. Çalışoğlu (2019) yaptığı bir araştırmaya göre etkili sunum teknikleri ile ilgili bilgilendirilen öğretmenlerin sunum becerilerinin geliştiği belirlenmiştir. Etkili sunum becerileri gelişen katılımcıların özgüven, empati, iletişim ve anlatım becerilerinin de geliştiği ortaya çıkmıştır. Etkili sunum becerilerini geliştirmeye yönelik olarak verilen ek çalışmaların (örneğin, kitap okuma, seminerler gibi) öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının anlatım becerilerini ve genel olarak mesleki becerilerini geliştirdiğini gösteren başka araştırmalar da vardır (Altun, Özdemir & İsmail, 2017; Akkaya, 2012). Bu çalışmaların sonuçları, ek çalışmaların profesyonel gelişim üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ve bu becerilerin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığını öne sürmektedir.

Araştırmada, TED Gibi Konuş kitabının öğretmen adaylarının iletişim becerilerine etkisi olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların çoğunluğu kitabın okunmasıyla birlikte etkili beden dili kullanımı, jest ve mimiklerin kullanımı, ses tonu ve vurguya dikkat etme, net iletişim kurma, dinleyicilerle duygusal bağ kurma ve güler yüzlü olma gibi becerilerinin gelişmesine dair farkındalık kazandıklarını ifade etmişlerdir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının iletişim becerilerini geliştirmek için kitabı etkili bir kaynak olarak gördüklerini ortaya koymaktadır (Bağcı, 2008; Emrecik & Özlem, 2019). Mevcut araştırmada da okunan kitaba vurgu yapılarak beden dili gibi iletişim becerilerinin sağlanması gerektiği katılımcılar tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Çalışoğlu (2019) ile Ergin ve Birol (2000) çalışmalarında destek eğitimleriyle öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin geliştirilmesi konusunda farkındalık yaratılabileceğine dikkat çekmişlerdir. Tekşan ve Çinpolat (2018) kitap okuma alışkanlığı ile topluluk önünde kendini ifade etme gibi iletişim becerileri arasında pozitif bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Elkatmış ve Ünal (2014) belli bir amaç ve plan doğrultusunda notlar alarak kitap okumanın öğretmen adaylarının kendini ifade etme gücünü olumlu yönde geliştirdiğini öne sürmüşlerdir. Bu çalışmalarla birlikte mevcut araştırma sonuçları, öğretmen adaylarının iletişim becerilerini geliştirme sürecinde farkındalık

yaratmanın etkili bir strateji olduğunu ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle kitap okuma gibi ek desteklerin, öğretmen adaylarının iletişim becerilerini güçlendirmek ve mesleki gelişimlerine katkı sağlamak için önemli birer araç olduğu söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, öğretmen adaylarının çoğunluğu, TED Gibi Konuş kitabının anlatım becerilerine önemli katkı sağladığını düşünmektedir. Kitabın önerdiği hikayeler, şaşırtıcı bilgiler, görseller, konu özeti ve öğrencilere yönelik sorular gibi stratejilerin etkili anlatım için önemli olduğu fark edilmiştir. Gölcük (2017) ve Karaman (2013) gibi çalışmalar da benzer şekilde, ders içeriğinin hikayelerle zenginleştirilmesinin öğrenci ilgi ve motivasyonunu artırdığını göstermektedir. TED Gibi Konuş kitabı, öğretmenlere bu stratejileri öğretme konusunda önemli bir kaynak olarak değerlendirilebilir. Bu sonuçlar, kitabın öğretmen adaylarının etkili anlatım becerilerini geliştirmede ve ders içeriğini zenginleştirmede yardımcı olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada ulaşılan diğer önemli sonuç TED Gibi Konuş kitabının öğrenci merkezli öğretimi sağlamaya teşvik etmesiyle ilgilidir. Katılımcılara göre TED Gibi Konuş kitabında öğrenci merkezli öğretimle ilgili önemli stratejilere vurgu yapılmıştır. Kitap, özellikle anlatımı çeşitli öğelerle zenginleştirme, birden fazla materyal kullanma, dinleyicilere sorular yönelterek katılımı teşvik etme ve merak uyandırma konularında farkındalık geliştirmiştir. Öğretmen adayları, bu kitabın öğrencilerin dikkatini çekmek ve aktif katılımlarını artırmak için nasıl kullanılabileceği konusunda fikirler geliştirmişlerdir. Bu bulgular, TED Gibi Konuş kitabının öğretmen adaylarının öğretim pratiğini zenginleştirmek ve öğrencilerin daha etkili bir şekilde öğrenmelerini sağlamak için etkili bir kaynak olduğunu göstermektedir. Nitekim alanyazında yapılan pek çok araştırmaya göre de öğrenci merkezli öğretim için öğretmen ya da öğretmen adaylarının bilinçlendirilmesi için yapılan çalışmaların önemli katkı sağladığı öngörülmektedir (Doyle, 2023; Coleman & Money, 2020; Kansu ve diğ., 2023; Özpolat, 2013).

Son olarak okunan kitapla ilgili yaşanan zorluklar ortaya çıkarılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen adayları bu kitabı okurken orta düzeyde zorlanmışlardır. Kitabın okunmasını zorlaştıran etmenler arasında kitabın yoğun bilgi akışı, sıkıcılığı, anlamada zorlanma ve yabancı kelimelerin yoğunluğu gibi etmenler belirtilmiştir. Katılımcılar daha çok roman gibi kitaplar okumaya alışık oldukları için bu tür bilgi içerikli kitapları okurken zorlanmışlardır diye düşünülebilir. Roman gibi akıcı olmadığı için de sıkılmış olabildikleri yorumu yapılabilir. Nitekim üniversite öğrencileri en çok roman tarzı kitaplar okumakta, bu tarz bilgi içerikli kitapları okumaktan kaçınmaktadırlar (Akçakaya ve diğ., 2012). Öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlıklarının, belirli bir türün ötesine geçtiğinde karşılaştıkları motivasyon eksikliğine de neden olduğu düşünülebilir. Altun (2020), İlgar ve diğ. (2015), Karasakaloğlu, Saracaloğlu & Dedebali (2010), Konan & Oğuz (2013) ve Yalman ve diğ. (2013) tarafından öne sürüldüğü gibi, üniversite öğrencilerinin genellikle zayıf bir kitap okuma alışkanlığına sahip olmaları nedeniyle kitabı okumakta zorlanmış olabilirler. Bu durum, öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek ve kitap okuma alışkanlıklarını artırmak için daha fazla çaba harcamaları gerektiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, kitabın öğretmen adaylarının bilgi düzeyini artırmak ve yeni perspektifler sunmak konusunda ortalama düzeyde bir zorlayıcılığa sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuca rağmen öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu bu tür kitapların derslerde okutulmasına sıcak bakmaktadırlar. Bu durum, öğretim programları ve ders kitaplarının çeşitlendirilmesi ve öğrencilerin çeşitli tercihlerine hitap edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

5. Öneriler

Araştırma kapsamında okutulan TED Gibi Konuş kitabının öğretmenlik mesleki becerilerini geliştirmeye yönelik farkındalık yarattığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca dayalı olarak;

- Öğretmen yetiştirme kurumlarında öğretmenlik mesleki gelişimine katkı sağlayacak bu kitabın kullanılması önerilmektedir. Ayrıca, öğretmen eğitimi programlarında bu kitabın ders müfredatına dahil edilmesi ve öğretmen adaylarına etkili sunum, iletişim ve anlatım becerilerini geliştirmeleri için daha fazla fırsat sağlanması tavsiye edilebilir. Bu şekilde, öğretmen adaylarının mesleki yetkinlikleri arttırılarak gelecekteki öğretim kariyerlerinde daha başarılı olmalarına katkı sağlanabilir.
- Bu kitap, topluluk önünde konuşma ve sunum becerilerini geliştirmek isteyen herkes için değerli bir kaynak olabilir. Öğretim pratiğini zenginleştirmek için kullanılabilecek pratik ipuçları sunabilir. Bu nedenle öğretmen adaylarına TED Gibi Konuş kitabını okumalarını ve içeriğinde sunulan stratejileri ve yöntemleri dikkatlice incelemeleri önerilmektedir.
- Öğretmen adayların bu tür kitaplar okurken zorlanmamaları için derslerin bu şekildeki bilgi içerikli ve aynı zamanda mesleki gelişime katkı sağlayacak kitaplarla zenginleştirilmesi önerilmektedir. Süreç boyunca dersin öğretim elemanı ile sınıfta okunan kitabın takibi ve tartışması yapılarak etkililiği daha da arttırılabilir.
- Öğretmen adaylarının gerek mesleki gelişim gerek kişisel gelişim ve okuma becerilerinin gelişimi için kitap okumaya yönlendirilmesi önerilmektedir. Okuma oranı yüksek bireyler yetiştirilmesi konusunda öğretim elemanlarının rol model olmaları önerilmektedir.
- Gelecek çalışmalarda farklı konu ve temalarda, mesleki gelişimi ya da başka değişkenleri destekleyecek kitaplarla, farklı yöntemlerle yeni araştırmalar yürütülebilir.

ETİK BEYAN

“Öğretmenlik Mesleki Gelişimini Destekleme Yolunda “Ted Gibi Konuş” Kitabı” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce bir devlet üniversitesinin Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan 07.03.2024 tarih ve 134639 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Akçakaya, M., Demir, T., Gündoğan, S., Işık, A., Şenol, R., Türksoy, İ., & Akkaş, Ö. A. (2012). Hemşirelik öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumları: Bir sağlık yüksekokulu örneği. *Florence Nightingale Journal of Nursing*, 20(2), 120-128.
- Altun, B. (2020). *Sürdürülebilir öğretmen gelişimi: Mesleki öğrenme toplulukları* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi.
- Altun, T., Özdemir, C., & İsmail, A. (2019). Öğretmen adaylarının derslerinde yaptıkları grup çalışmaları ve sunumlar hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(58), 31-46. <https://doi.org/10.9761/JASSS7058>
- Analı, K. C., & Şahin, A. (2020). Kırsal bölgelerde mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin mesleki sorunları. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(2), 396-414.

- Arslan, E. (2022). Nitel araştırmalarda geçerlilik ve güvenilirlik. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 51, 395-407.
- Bağcı, M. (2008). *Öğretmenlerin beden dilinin öğrenciler tarafından algılanması (Esenler örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Beykent Üniversitesi.
- Birkök, M. C. (2008). Bir toplumsallaştırma aracı olarak eğitimde alternatif medya kullanımı: Sinema filmleri. *Journal of Human Sciences*, 5(2), 1-12. <https://doi.org/10.14687/ijhs.v5i2.574>
- Braun, V., & Clarke, V. (2013). *Successful qualitative research: A practical guide for beginners*. Sage.
- Burbank, M. D., Kauchak, D., & Bates, A. J. (2010). Book clubs as professional development opportunities for preservice teacher candidates and practicing teachers: An exploratory study. *The New Educator*, 6(1), 56-73. <https://doi.org/10.1080/1547688X.2010.10399588>
- Cole, F. L. (1988). Content analysis: Process and application. *Clinical Nurse Specialist*, 2(1), 53-57.
- Coleman, T. E., & Money, A. G. (2020). Student-centred digital game-based learning: A conceptual framework and survey of the state of the art. *Higher Education*, 79, 415-457.
- Cook, T. D., & Campbell, D. T. (1979). *Quasi-experimentation: Design and analysis issues for field settings*. Houghton Mifflin.
- Creswell, J. W. (2014). *A concise introduction to mixed methods research*. Sage.
- Çalışoğlu, M. (2019). Okul öncesi öğretmen adaylarının etkili sunum teknikleri üzerine görüşlerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(1), 381-391.
- Çamlıca, G., & Yurtseven, N. (2023). Fen bilimleri öğretim programının CIPP modeline göre değerlendirilmesi: Öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Journal of Computer and Education Research*, 11(22), 800-835. <https://doi.org/10.18009/jcer.1323072>
- Çoban, Ö. K., Çelik, A. Y., & Kılıç, Z. (2021). Kimya öğretmenlerinin öğretim stratejileri ve bu stratejilere etki eden faktörler. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 345-361.
- Doyle, T. (2023). *Helping students learn in a learner-centered environment: A guide to facilitating learning in higher education*. Taylor & Francis.
- Elkatmış, M., & Ünal, E. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının iletişim beceri düzeylerine yönelik bir çalışma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 107-122.
- Emrecik, V., & Ozan, Ö. (2019). E-öğrenme ortamında kullanılan ders anlatım videolarındaki sözsüz iletişim becerilerinin öğrenci bağlılığına etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 667-690.
- Ergin, A., & Birol, C. (2000). *Eğitimde iletişim*. Anı Yayıncılık.
- Gölcük, A. (2017). *Bilimsel hikâyelerle desteklenen fen eğitiminin öğrencilerin yaratıcılıkları ve duyuşsal özellikleri üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Guskey, T. R. (2002). Professional development and teacher change. *Teachers and Teaching*, 8(3), 381-391. <https://doi.org/10.1080/135406002100000512>
- Hales, P. D., Hasselquist, L., & Durr, T. (2021). Using book clubs to support inquiry in teacher education. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 21(2), 140-143. <https://doi.org/10.14434/josotl.v21i2.28684>
- İlgar, L., İlgar, Ş., & Topaç, N. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının kitap okuma alışkanlığına ilişkin görüş ve tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 41(41), 99-116. <https://doi.org/10.15285/ebd.46320>

- Kahraman, Ö. (2013). *Dijital hikâyecilik metoduyla hazırlanan öğretim materyallerinin öğrenme döngüsü giriş aşamasında kullanılmasının fizik dersi başarısı ve motivasyonu düzeyine etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Kansu, Ü., Eroğlu, A., Şişman, F., & Akgül, D. (2023). Öğretmenlerin kariyer gelişimine yönelik görüşleri. *International Academic Social Resources Journal*, 8(55), 4293-4299. <https://doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.73320>
- Karal Eyüboğlu, I. S. (2021). Fen bilgisi öğretmen adaylarının bakış açılarından uygulama öğretmenlerinin öğretim stratejisi, yöntem ve teknikleri. *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 131-147. <https://doi.org/10.32960/uead.877242>
- Karasakaloğlu, N., Saracaloğlu, A. S., & Dedebali, N. C. (2010). Yazılı anlatım dersinin sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıklarına etkisi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(2), 389-402.
- Konan, N., & Oğuz, V. (2013). Öğretmenlerin okuma alışkanlıkları. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 105-119.
- Lincoln, Y., & Guba, E. (1985). *Naturalistic inquiry: Establishing trustworthiness*. Sage.
- Merriam, S. B. (2009). *Qualitative research: A guide to design and implementation: Revised and expanded from qualitative research and case study applications in education*. Jossey-Bass.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2017). *Öğretmen yeterlikleri öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_12/11115355_YYRETMENLYK_MESLEY_YENEL_YETERLYKLE_RY.pdf
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y., & Polat, C. (2008). Üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı: Ankara Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 431-465.
- Özpolat, V. (2013). Öğretmenlerin mesleki önceliklerinde öğrenci merkezli eğitim yaklaşımının yeri. *Milli Eğitim*, 43(200), 5-27.
- Popova, A., Evans, D. K., Breeding, M. E., & Arancibia, V. (2022). Teacher professional development around the world: The gap between evidence and practice. *The World Bank Research Observer*, 37(1), 107-136. <https://doi.org/10.1093/wbro/lkab006>
- Richter, D., Kunter, M., Klusmann, U., Lüdtke, O., & Baumert, J. (2014). Professional development across the teaching career: Teachers' uptake of formal and informal learning opportunities. İçinde S. Krolak-Schwerdt, S. Glock, & M. Böhmer (Ed.), *Teacher's professional development: Assessment, training, and learning* (ss. 97-121). Sense. https://doi.org/10.1007/978-94-6209-536-6_7
- Tekşan, K., & Çinpolat, E. (2018). Öğretmen adayların kitap okuma tutum ve konuşma öz yeterlik algıları. *Electronic Turkish Studies*, 13(11), 1219-1236. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13400>
- Yalman, M., Özkan, E., & Kutluca, T. (2013). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları üzerine betimsel bir araştırma: Dicle Üniversitesi örneği. *Bilgi Dünyası*, 14(2), 291-305.
- Yıldırım-Yakar, Z., Uzun, E., & Tekerek, B. (2021). Öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 220-245. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.655590>

Extended Abstract

Introduction

The basic step for the Professional development of teachers is taken in education faculties and this process is realized by giving various theoretical courses. However, explaining the concepts related to education only through text books or verbal information given by instructors may not be sufficient for prospective teachers to really feel and internalize these concepts. Today, the teaching profession requires operating efficiently in a dynamic and ever-changing educational environment. In this process, it is extremely important for a pre-service teacher to receive support from many different components that will provide both personal and professional development. Reading books offers both an economical and effective way to improve one's perspective on teaching and to gain skills. Talk Like TED is a book that focuses on effective communication, presentation and speaking skills to support pre-service teachers to convey information more effectively. Since TED talks attract a great deal of attention world wide, it is thought that the strategies in the book will make a great contribution to pre-service teachers in terms of influencing listeners and making information memorable. This book can also make a significant contribution to the professional development of teachers by guiding them to communicate more effectively with their students, make their lessons more interesting and improve students' learning experiences. In line with this importance, the aim of this study is to analyze the book "Talk Like TED" in detail by creating concept maps in order to support the professional development of pre-service teachers and to examine pre-service teachers' experiences with this book. For this purpose, it was aimed to develop the participants' awareness of their professional experience such as communication skills, student-centered teaching strategies and effective expression skills. In addition, it is aimed to contribute to a more effective use of this resource by examining in detail how pre-service teachers evaluate this material, the difficulties they experience in the process and the benefits they derive from the book.

Method

In this study, parallel mixed method research was used. In this study, both quantitative data collection methods and qualitative data collection methods were used together in order to evaluate pre-service teachers' views on communication skills, student-centered teaching strategies and effective expression skills of the Talk Like TED book. The study group of the research consists of under graduate students studying in different departments of the faculty of education of a state university in Turkey in the 2023-2024 academic year. The study was conducted with a total of 84 second-year students using the convenience sampling method. A questionnaire form prepared by the researcher was used to collect qualitative and quantitative data at the same time. The form consists of 8 5-point Likert-type questions and 8 open-ended questions. In addition, pre-service teachers were asked to create mind maps to analyze the content and basic principles of the book Talk Like TED. In the study, qualitative and quantitative data were collected at the same time but analyzed separately, and the analysis results of both data sets were combined and interpreted. For the analysis of quantitative data, descriptive statistics such as arithmetic mean, standard deviation, percentage and frequency were used through the SPSS 18.0 package program. Qualitative data collected through interviews were subjected to a detailed content analysis process in MAXQDA program.

Results and Discussions

As a result of this study, it was determined that by analyzing the basic principles of Talk Like TED, a basic structure was reached regarding the main outlines of the book, pre-service teachers developed positive opinions about the book, and

the book created awareness in the development of teaching skills, especially in the development of effective presentation, communication and expression skills. These findings show that Talk Like TED book contributes significantly to the professional development of pre-service teachers and helps them develop the necessary skills for an effective teaching experience. According to the results of the research, pre-service teachers had moderate difficulty in reading this book. Among the factors that made it difficult to read the book, factors such as the dense flow of information, boredom, difficulty in understanding and the density of foreign words were mentioned. Since the participants are used to reading books such as novels, it can be thought that they had difficulty in reading books with such in formation content. There are other studies that emphasize the contribution of reading books to the development of professional teaching skills. In the results of this research, it was determined that when pre-service teachers read books, their self-confidence improved, they were able to produce different ideas on a common subject and express these ideas without hesitation, and they improved their speaking and communication skills.